

**MỘT SỐ LƯU Ý VỀ VIẾT VÀ ĐĂNG BÀI BÁO KHOA HỌC
TRÊN TẠP CHÍ KHOA HỌC CHUYÊN NGÀNH**

PGS.TS. Trần Đăng Bộ¹, ThS. Phùng Thị Nga², CN Quách Công Giang³

¹ GVCC Trường đại học Thành Đô,

Tel: 0983747956; Email: trandangbo@yahoo.com.vn.

²Phòng KHCN Trường đại học Thành Đô;

³Học viên cao học Trường đại học Thành Đô.

TÓM TẮT

Viết một bài báo và để được đăng trên tạp chí khoa học chuyên ngành, không phải là một việc làm quá khó - khó đến mức không thể viết để được đăng; nhưng cũng không đơn giản - đơn giản đến mức ai cũng viết được và được đăng tải. Tuy nhiên, không phải đã viết là thành công, không phải ai viết cũng dễ dàng đạt được kết quả mong muốn, nhất là đối với đội ngũ trí thức trẻ. Thực tiễn cho thấy, không chỉ có đội ngũ trí thức trẻ, mà cán bộ nghiên cứu, giảng viên lâu năm, thậm chí có không ít cán bộ nghiên cứu, giảng viên có trình độ tiến sĩ và chức danh khoa học như giáo sư, hay phó giáo sư cũng rất khó khăn khi viết và đăng một bài báo khoa học trên tạp chí khoa học chuyên ngành, nhất là những tạp chí có uy tín. Vậy làm thế nào để đội ngũ giảng viên, cán bộ nghiên cứu và người học ở các cơ sở giáo dục đại học không ngừng nâng cao số lượng các công bố khoa học trên các tạp chí khoa học có uy tín? Bài viết mong muốn được chia sẻ kinh nghiệm với một số giảng viên, cán bộ nghiên cứu và người học còn băn khoăn trong việc viết và đăng bài báo khoa học trên tạp chí khoa học chuyên ngành.

Từ khóa: Bài báo khoa học; Cơ sở giáo dục đại học; Công bố khoa học; Kinh nghiệm; Tạp chí khoa học chuyên ngành.

ABSTRACT

Writing an article and getting it published in a specialized scientific journal is not too difficult - so difficult that it is impossible to do; but it's not simple - so simple that anyone can write and have it released. However, it is not true that whenever writing also leads to success, and not everyone who writes easily achieves the desired results, especially for young intellectuals. Practically, Not only young intellectuals, but also long-term researchers and lecturers, even many researchers and lecturers with doctoral degrees and scientific titles such as professor or an associate professor also find very difficult to have a scientific article published in specialized scientific journals, especially reputable journals. So how can lecturers, researchers and learners at higher education institutions constantly increase the number of scientific publications in prestigious scientific journals? The article wishes to share experiences

with some lecturers, researchers and learners who are still confused in writing and publishing scientific articles in specialized scientific journals.

Keywords: Scientific article; Higher education institutions; Scientific publication; Experience, Specialized scientific journal

Hoạt động khoa học và công nghệ là một trong những tiêu chuẩn đánh giá chất lượng đối với một cơ sở giáo dục đại học, trong đó số lượng các công bố khoa học là một tiêu chí cụ thể để đánh giá hoạt động này [1]. Bài báo khoa học được đăng tải trên tạp chí khoa học chuyên ngành là một hình thức công bố khoa học của đội ngũ giảng viên, cán bộ nghiên cứu và người học ở các cơ sở giáo dục đại học. Vậy làm thế nào để đội ngũ giảng viên, cán bộ nghiên cứu và người học ở các cơ sở giáo dục đại học không ngừng nâng cao số lượng công bố khoa học trên các tạp chí khoa học có uy tín? Bài viết mong muốn chia sẻ kinh nghiệm với một số giảng viên, cán bộ nghiên cứu và người học còn băn khoăn trong việc viết và đăng bài báo khoa học trên các tạp chí khoa học.

1. Thế nào là một bài báo khoa học?

Bài báo khoa học không chỉ là sản phẩm tri thức, mà còn là một trong những thước đo đánh giá năng lực chuyên môn và hiệu quả nghiên cứu của đội ngũ giảng viên, cán bộ và người học ở các cơ sở giáo dục đại học. Theo đó, chỉ số quan trọng nhất để đánh giá uy tín, năng lực của một cán bộ nghiên cứu là căn cứ vào số lượng và chất lượng bài báo khoa học đã công bố trên các tạp chí khoa học. Như vậy, trong các hoạt động khoa học công nghệ, bài báo khoa học đã công bố trên các tạp chí khoa học có vai trò đặc biệt quan

trọng. Vậy bài báo khoa học là gì? Đây là vấn đề về nhận thức, bởi vì không chỉ đội ngũ giảng viên và người học, mà có không ít cán bộ nghiên cứu ở các cơ sở giáo dục đại học và các viện nghiên cứu vẫn chưa phân biệt rõ ràng sự khác biệt và giá trị của những bài báo khoa học trên diễn đàn khoa học trong nước và quốc tế. Nói cách khác, còn không ít người, kể cả cán bộ nghiên cứu khoa học, giảng viên đã có nhiều kinh nghiệm giảng dạy, nghiên cứu cũng chưa hiểu thế nào là một bài báo.

Tuy còn có quan niệm khác nhau, nhưng một số quan niệm được đồng đội ngũ giảng viên, cán bộ nghiên cứu thừa nhận và sử dụng phổ biến ở Việt Nam hiện nay. Điển hình như: Theo Hội đồng Giáo sư nhà nước thì *“Bài báo khoa học là công trình khoa học của tác giả đã được công bố trên tạp chí khoa học có mã số chuẩn quốc tế ISSN, thể hiện rõ ý tưởng khoa học, nội dung cần thiết của vấn đề nghiên cứu, tình hình nghiên cứu trong nước và quốc tế, những đóng góp chính về lý thuyết và ứng dụng; phương pháp, phương tiện nghiên cứu, nguồn tư liệu trích dẫn và tài liệu tham khảo”* [6]. Hay quan niệm: *“Bài báo khoa học là một bài báo có nội dung khoa học được công bố trên một tạp san khoa học (scientific journal) đã qua hệ thống bình duyệt (peer-review) của tạp san”* [8].

Từ các quan niệm này cho thấy, bài báo là một công trình khoa học độc lập, hay có thể là bài báo phản ánh kết quả nghiên cứu của một công trình khoa học do một tác giả hay nhóm tác giả thực hiện, được đăng tải trên một tạp chí khoa học tuân theo những thể lệ nhất định. Nội hàm của một bài báo gồm: Công trình khoa học; Qua phản biện; Công bố trên tạp chí khoa học có mã số chuẩn quốc tế ISSN. Một bài báo khoa học thường có cấu trúc: Tiêu đề bài báo; Tóm tắt; Đặt vấn đề; Lược sử vấn đề; Phương pháp và số liệu sử dụng; Kết quả và thảo luận; Kết luận; Tài liệu tham khảo.

2. Làm thế nào để viết được bài báo khoa học?

Viết một bài báo khoa học và được đăng tải trên các tạp chí khoa học chuyên ngành không phải là một việc làm quá khó, khó đến mức không thể viết được, nhưng cũng không đơn giản đến mức ai cũng viết được. Tuy nhiên, không phải đã viết là thành công, không phải ai viết cũng dễ dàng đạt được kết quả mong muốn, nhất là đối với đội ngũ trí thức trẻ. Thực tiễn cho thấy, không chỉ có đội ngũ trí thức trẻ, mà cán bộ nghiên cứu, giảng viên lâu năm, thậm chí có không ít cán bộ khoa học, giảng viên có trình độ tiến sĩ và chức danh khoa học như giáo sư, hay phó giáo sư cũng rất khó khăn khi phải viết một bài báo. Vì vậy, để viết được bài báo khoa học, đòi hỏi ở người viết (giảng viên, cán bộ nghiên cứu, sinh viên, học viên cao học, nghiên cứu sinh ở các cơ sở giáo dục đại học), phải hội tụ đầy đủ các yếu tố sau:

Một là, rèn luyện kỹ năng viết bài báo khoa học. Để viết được bài báo khoa học thì kỹ năng viết là một trong những yếu tố giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Tuy nhiên, kỹ năng viết ở mỗi người sẽ rất khác nhau. Dù kỹ năng viết khác nhau thế nào, nhưng để viết một bài báo khoa học đòi hỏi người viết phải rèn luyện kỹ năng viết. Cũng như người học ngoại ngữ, để học tốt một ngoại ngữ nào đó, đòi hỏi người học chẳng những phải có, mà còn phải rèn luyện tốt 4 kỹ năng: Nghe, Nói, Đọc, Viết. Ai yếu, kém một trong bốn kỹ năng này, thì người đó không thể học tốt, thậm chí không thể học được bất cứ ngoại ngữ nào. Kỹ năng viết nói chung, kỹ năng viết bài báo khoa học nói

riêng, là tổng hợp của 4 kỹ năng Nghe, Nói, Đọc, Viết.

Theo đó, để viết được một bài báo khoa học, đòi hỏi người viết phải đọc, tìm hiểu, tiếp cận nghiên cứu rất nhiều tài liệu (kỹ năng đọc, phân tích, khái quát...); phải trao đổi, học hỏi, lắng nghe ý kiến của những người có kinh nghiệm viết bài báo khoa học, hay các chuyên gia về lĩnh vực liên quan đến đề tài/chủ đề bài báo nghiên cứu (kỹ năng nghe, nói); phải viết đi viết lại, suy ngẫm và chỉnh sửa nhiều lần mới có thể hình thành được kỹ năng viết. Như vậy, kỹ năng viết bài báo khoa học không phải tự nhiên có được, mà phải trải qua quá trình rèn luyện kiên trì, thường xuyên, liên tục, cầu thị trong thực tiễn nghiên cứu, giảng dạy và thực hành viết bài báo khoa học.

Hai là, hình thành ý tưởng nghiên cứu.

Khó khăn chung cho mọi nhà nghiên cứu là việc không tìm thấy ý tưởng cho bài viết [5]. Ý tưởng nghiên cứu vừa là nền tảng để hình thành chủ đề/tên bài báo khoa học vừa là động lực thúc đẩy đam mê sáng tạo của người viết. Ý tưởng nghiên cứu có thể đến từ sự quan sát, lắng nghe thực tiễn đời sống xã hội diễn ra xung quanh; hoặc xuất phát từ các tranh luận khoa học, so sánh giữa lý thuyết khoa học với thực tiễn cuộc sống để rút ra kết luận quan trọng về mối quan hệ giữa lý thuyết và thực tiễn. Khi đã có ý tưởng nghiên cứu, thì câu hỏi nghiên cứu sẽ nảy sinh, khi đó người viết sẽ tiến hành thu thập tài liệu, số liệu, định hình phương pháp

nghiên cứu, sắp xếp thời gian thực hiện và triển khai nội dung nghiên cứu.

Để lựa chọn một chủ đề/tên bài báo khoa học phù hợp với các tiêu chí của một tạp chí khoa học chuyên ngành là một việc không đơn giản đối với nhiều người viết. Ngay cả với những người viết là cán bộ khoa học, ý tưởng nghiên cứu của họ cũng không ngẫu nhiên có được trong ngắn hạn, mà nó được hình thành nhờ có định hướng rõ ràng và sự quan tâm thỏa đáng của người viết. Sở dĩ như vậy là bởi, nghiên cứu khoa học nói chung, ý tưởng nghiên cứu khoa học nói riêng, luôn gắn với thực tiễn đời sống xã hội; song tùy thuộc vào thời điểm và lĩnh vực đời sống xã hội mà có những vấn đề thu hút đông đảo sự quan tâm nghiên cứu của đội ngũ cán bộ khoa học. Với những vấn đề thu hút đông đảo sự quan tâm nghiên cứu của đội ngũ cán bộ khoa học, thì sau thời gian ngắn sẽ có những công trình nghiên cứu được công bố.

Điều đó cho thấy, việc hình thành ý tưởng nghiên cứu đối với vấn đề đang thu hút nhiều sự quan tâm cần được tiến hành đúng thời điểm; đồng thời đòi hỏi người viết phải thường xuyên cập nhật thông tin mới nhất về lĩnh vực mình quan tâm, hay tham khảo gợi ý của những người có kinh nghiệm để hình thành ý tưởng nghiên cứu. Và ý tưởng nghiên cứu tiếp tục hoàn thiện thông qua quá trình đọc, nghiên cứu, tích lũy, bổ sung và nung nấu để có những hiểu biết căn bản về vấn đề mà người viết quan tâm. Như vậy, ý tưởng nghiên cứu được hình thành, hoàn thiện từ những

hiểu biết căn bản đó. Với vai trò và quá trình hình thành, hoàn thiện của ý tưởng nghiên cứu như vậy nên có thể khẳng định, không có ý tưởng nghiên cứu sẽ không có chủ đề/tên bài báo khoa học; và theo đó sẽ không có được bài báo khoa học đáp ứng yêu cầu; chỉ khi ý tưởng nghiên cứu được hình thành và hoàn thiện, thì mới có được chủ đề/tên bài báo khoa học phù hợp.

Ba là, tự tin, vượt qua tâm lý lo lắng, nghi ngại, tự ti.

Thành công trong việc viết bài báo khoa học phụ thuộc vào nhiều yếu tố cả khách quan và chủ quan, trong đó tự tin là yếu tố quan trọng, có ý nghĩa quyết định. Tuy nhiên, đối với người viết trẻ tuổi, tâm lý lo lắng, tự ti là chướng ngại khó vượt qua nhất để người viết trẻ tuổi đến với nghiên cứu khoa học nói chung, viết bài báo khoa học nói riêng. Không ít người lần đầu tham gia viết bài báo khoa học, nhất là đối với những trí thức trẻ; ngay cả những cán bộ nghiên cứu có kinh nghiệm, nhưng lần đầu tham gia nghiên cứu một lĩnh vực mới, cũng thường lo lắng, thiếu tự tin không chỉ về năng lực viết, chất lượng bài báo khoa học, mà còn ở thể lệ, quy trình của các tạp chí khoa học về việc tiếp nhận và đăng tải bài báo khoa học của mình. Nói chính xác hơn, đây chính là tâm lý tự ti, thiếu lòng tin của người viết. Vì thế, để viết được bài báo khoa học, đòi hỏi người viết phải tự tin, có lòng tin vào năng lực viết của mình và chất lượng bài báo khoa học. Chỉ khi tự tin, có lòng tin, thì người viết mới chiến thắng chính mình bằng cách vượt qua

tâm lý lo lắng, nghi ngại, tự ti. Đây là nhân tố chủ quan giữ vai trò quyết định đối với thành công của bài báo khoa học.

3. Làm thế nào để bài báo được đăng trên tạp chí khoa học?

Làm thế nào để người viết thành công khi viết một bài báo khoa học đáp ứng yêu cầu và được chấp nhận đăng tải trên tạp chí khoa học chuyên ngành. Đây là băn khoăn của không ít người viết, nhất là người viết trẻ hoặc người tham gia viết bài cho một lĩnh vực mới, không thuộc lĩnh vực chuyên môn được đào tạo. Vì vậy, để bài báo khoa học được đăng trên tạp chí khoa học, đòi hỏi người viết phải tiến hành một số công việc chủ yếu sau đây:

Một là, tìm hiểu *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm* của Hội đồng Giáo sư Nhà nước hiện hành [2] (thời điểm hiện tại là Quyết định số 18/QĐ-HĐGSNN ngày 30/06/2020). Sở dĩ người viết phải tìm hiểu *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm* của Hội đồng Giáo sư Nhà nước là bởi, trong danh mục này có 28 ngành, liên ngành bao gồm đầy đủ các lĩnh vực khoa học. Đây là định hướng nghiên cứu lâu dài liên quan đến chuyên môn đã được đào tạo của người viết. Mặt khác, *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm* đã phân loại uy tín khoa học của các tạp chí khoa học chuyên ngành bằng các mức điểm cụ thể. Trong đó: Đối với tạp chí khoa học trong nước, có mức điểm thấp nhất từ 0-0,25 điểm, mức điểm cao nhất từ 0-1,25; Đối với tạp chí khoa học quốc tế có uy tín, có mức điểm thấp

nhất từ 0-0,75, mức điểm cao nhất từ 0-3,0 điểm. Đối với tạp chí quốc tế có uy tín như ISI, Scopus... có danh mục riêng. Trên cơ sở danh mục này, người viết lựa chọn tạp chí khoa học phù hợp chuyên môn, lĩnh vực đào tạo và định hướng nghiên cứu của mình để viết bài.

Mỗi tạp chí khoa học trong *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm* của Hội đồng Giáo sư Nhà nước đều có quy định riêng về thể lệ, quy trình tiếp nhận và điều kiện đăng bài báo khoa học, đòi hỏi người viết phải tìm hiểu và tuân thủ nghiêm ngặt. Chẳng hạn: Tùy theo mỗi loại tạp chí khoa học, quy định về định dạng trang in bài báo khoa học gồm: Khổ giấy, lề (trên, dưới, trái, phải), giãn dòng, font chữ, cỡ chữ, số lượng từ/số trang (tối thiểu và tối đa). Thông thường, cấu trúc của một bài báo gồm các thành tố sau: Tiêu đề; Tên tác giả và địa chỉ liên hệ; Tóm tắt; Từ khóa; Đặt vấn đề và mục tiêu nghiên cứu; Phương pháp nghiên cứu; Kết quả và bàn luận; Kết luận; Tài liệu tham khảo; Phụ lục (nếu có).

Đề bài báo khoa học được đăng tải ở các tạp chí khoa học, người viết cần biết rõ ràng về loại bài báo khoa học mà mình dự định viết, thực hiện đúng hướng dẫn yêu cầu của từng tạp chí khoa học. Văn phong rõ ràng, cách viết khoa học, viết phản ánh sự thật từ nghiên cứu một cách trung thực, chính xác, không sử dụng văn nói trong bài báo khoa học. Đây là những yêu cầu bắt buộc người viết phải tuân thủ, là điều kiện tiên quyết để một bài báo khoa học được Ban biên tập tạp chí tiếp

nhận để xem xét, còn việc bài báo khoa học có được đăng hay không còn tùy thuộc vào chất lượng nội dung bài báo và kết quả đánh giá của các phản biện. Vì vậy, đòi hỏi người viết phải tìm hiểu và làm đúng những quy định về thể lệ và quy trình. Nói cách khác, người viết cần trau dồi kỹ năng, kiến thức về lĩnh vực mà chúng ta cần nghiên cứu và phải đam mê, kiên trì, học và làm theo chuẩn, tìm tạp chí phù hợp chủ đề, tìm tạp chí vừa sức...[3].

Ba là, người viết phải tìm hiểu quy trình phản biện bài báo khoa học.

Để bảo đảm chất lượng bài báo khoa học trong *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm* của Hội đồng Giáo sư Nhà nước, thì trước khi đăng tải, bài báo khoa học đều phải thực hiện quy trình phản biện. Mục đích thực hiện quy trình phản biện là thẩm định và đánh giá chất lượng bài báo khoa học trước khi chấp nhận cho công bố trên một tạp chí khoa học chuyên ngành. Quy trình phản biện tuy chưa phải là hoàn hảo, nhưng là một quy trình tốt nhất hiện nay, được các nhà khoa học thừa nhận và đánh giá tốt. Về nguyên tắc, quy trình phản biện bài báo khoa học bảo đảm công bằng, bởi những người phản biện là những chuyên gia có chuyên môn phù hợp và am hiểu sâu sắc vấn đề bài báo nghiên cứu và những người phản biện có thẩm quyền và khả năng đánh giá chất lượng của bài báo khoa học.

Vậy quy trình phản biện bài báo khoa học được thực hiện như thế nào? Theo đó, sau khi nhận được bản thảo

bài báo khoa học gửi đến tạp chí, Ban biên tập tạp chí sẽ đánh giá sơ bộ chất lượng bài báo khoa học. Nếu chất lượng bài báo khoa học không đáp ứng yêu cầu, Ban biên tập sẽ thông báo cho người viết biết lý do. Nếu chất lượng bài báo khoa học đáp ứng yêu cầu, Ban biên tập sẽ gửi bài báo khoa học này đến 2 hoặc 3 người phản biện tùy theo yêu cầu của mỗi tạp chí khoa học. Căn cứ vào tiêu chí mà tạp chí đặt ra, người phản biện sẽ đánh giá bài báo và viết báo cáo cho Ban biên tập. Ý kiến phản biện có thể đề nghị Ban biên tập chấp nhận hay từ chối đăng bài báo. Tuy bài báo được đăng tải hay không là quyền của Tổng biên tập, nhưng thông thường khi có một phản biện đề nghị không đăng, thì bài báo sẽ không được tạp chí đăng tải.

Bốn là, luôn làm hài lòng người phản biện.

Quy trình và số phận của một bản thảo bài báo khoa học nằm trong sự tương tác giữa ban biên tập và chuyên gia bình duyệt (người phản biện); theo đó, khi bản thảo bài báo được gửi đến tạp san thì hàng loạt việc sẽ được khởi động [7]. Tùy theo kết quả đánh giá chất lượng bài báo khoa học và yêu cầu của người phản biện về nội dung bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện, Ban biên tập có thể từ chối đăng hoặc tạo điều kiện để người viết tiến hành giải trình ý kiến của người phản biện. Nếu được giải trình yếu kém của người phản biện, người viết phải trả lời các ý kiến của từng phản biện. Bản giải trình phải giải đáp đầy đủ nội dung yêu cầu của phản

biện và nội dung bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện của bài báo khoa học phải được gửi đến Ban biên tập. Nếu bản giải trình không trả lời đầy đủ, hay không thỏa đáng yêu cầu của người phản biện, Ban biên tập có thể từ chối đăng mà không cần gửi cho người phản biện xem lại. Nếu bản giải trình cần xem xét kỹ hơn, Ban biên tập sẽ gửi cho người phản biện và người viết, khi đó người viết có thể phải giải trình thêm một lần nữa.

Tuy nhiên, dù yêu cầu giải trình của người phản biện cũng như Ban biên tập như thế nào, trước khi bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện bài báo khoa học của mình, người viết cần phải đọc kỹ góp ý của người phản biện để hiểu rõ yêu cầu bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện và trả lời lần lượt từng góp ý của người phản biện theo nguyên tắc: *Luôn làm hài lòng người phản biện*. Trước yêu cầu giải trình của người phản biện và Ban biên tập, người viết sẽ phải giải trình trong các tình huống sau đây:

- Người viết đồng tình với góp ý của người phản biện và góp ý có khả năng bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện được: Nêu rõ nội dung đã bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện như thế nào; bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện những nội dung gì (có chỉ dẫn rõ ràng trong bài báo khoa học của mình).

- Người viết đồng tình với góp ý của người phản biện và người viết không có khả năng chỉnh sửa theo góp ý đó: Nêu rõ lý do vì sao người viết không bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện được; trong đó có thể vì thiếu số liệu

hoặc thừa nhận những hạn chế, bất cập của bài báo khoa học, và xin phép người phản biện để người viết được tiếp tục nghiên cứu, làm rõ những góp ý đó ở các công trình khoa học tiếp theo.

- Người viết không đồng tình với góp ý của người phản biện: Nêu rõ lý do vì sao sau khi nghiên cứu, cân nhắc kỹ góp ý của người phản biện, người viết mong muốn được người phản biện cho phép giữ nguyên nội dung bài báo khoa học mà không bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện và đưa ra các minh chứng hỗ trợ để thuyết phục người phản biện chấp nhận mong muốn của mình.

Năm là, tự đánh giá chất lượng nội dung bài báo khoa học.

Tự đánh giá chất lượng bài báo khoa học trước khi gửi đến tạp chí khoa học chuyên ngành mà người viết đã lựa chọn phù hợp về chuyên môn, lĩnh vực quan tâm là cân nhắc cuối cùng. Đây là việc làm cần thiết để bảo đảm uy tín, sự tin cậy của người viết đối với Ban biên tập tạp chí khoa học. Mục đích của tự đánh giá chất lượng nội dung bài báo khoa học không chỉ bổ sung, hoàn thiện những hạn chế, thiếu sót về nội dung để tiếp tục nâng cao chất lượng bài báo khoa học, mà còn là bước kiểm tra, đánh giá sự phù hợp về chuyên môn cũng như thể thức trình bày của bài báo khoa học so với yêu cầu và thể lệ của tạp chí khoa học đặt ra. Tự đánh giá được tiến hành theo nhiều cách, trong đó chủ yếu là người viết phải đọc, suy ngẫm và chỉnh sửa nhiều lần; hoặc trao đổi, xin ý kiến các chuyên gia, hay

những người có nhiều kinh nghiệm viết và đăng bài báo khoa học.

Để tự đánh giá chất lượng nội dung bài báo khoa học một cách chính xác, khách quan, khoa học, người viết cần đọc tham khảo một số bài báo khoa học liên quan đã được công bố trong thời gian gần nhất trên tạp chí mà người viết lựa chọn để gửi bài báo khoa học của mình, hoặc dựa vào chỉ số ảnh hưởng IF (impact factor) để đánh giá mức độ yêu cầu của tạp chí khoa học. Cần lưu ý, những tạp chí khoa học trong nước và quốc tế có uy tín là những tạp chí có mã số quốc tế ISSN và trong *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm* của Hội đồng Giáo sư Nhà nước, bởi vì không phải bất cứ tạp chí khoa học nào đã có mã số quốc tế ISSN cũng là tạp chí khoa học có uy tín. Khi một tạp chí khoa học được cấp mã số ISSN thì tạp chí khoa học đó đã có thể thông hành để có thể được tra cứu trên hệ thống cơ sở dữ liệu ISSN quốc tế, còn việc tạp chí khoa học đó có uy tín hay không lại phải trải qua một số khâu kiểm định, đánh giá khác nhau. Ví dụ ở Việt Nam, đó là sự đánh giá và lựa chọn của Hội đồng Giáo sư Nhà nước để đưa một tạp chí khoa học vào *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm*. Hay trên thế giới “có khoảng 1,3 triệu tạp chí khoa học quốc tế đã được cấp mã số ISSN, trong đó chỉ có khoảng 10.000 tạp chí thuộc danh mục ISI và được xem là những tạp chí có uy tín thế giới hiện nay... khoảng 70% tạp chí có trong danh mục ISI cũng nằm trong danh mục Scopus” [4].

Viết và đăng bài báo khoa học trên tạp chí khoa học trong *Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm* của Hội đồng Giáo sư Nhà nước là vấn đề tuy không đơn giản, nhưng cũng không phải là một việc làm quá khó. Bài viết đã khái lược một số thông tin cần thiết với ý nghĩa như những kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn hoạt động nghiên cứu khoa học của mình. Hy vọng những chia sẻ này của nhóm nghiên cứu sẽ góp phần tháo gỡ phần nào những băn khoăn, lo lắng của người viết chưa có nhiều kinh nghiệm nhưng mong muốn tham gia nghiên cứu khoa học và có

công trình được công bố trên các tạp chí khoa học có uy tín. Các cơ sở giáo dục đại học có tiềm lực về nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ với đội ngũ giảng viên, cán bộ nghiên cứu có số lượng lớn, trình độ chuyên môn cao. Tuy nhiên, để phát huy năng lực, khả năng nghiên cứu và sáng tạo đội ngũ này cần phải trang bị thêm một số kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm để họ có thể công bố công trình khoa học của mình trên các tạp chí khoa học có uy tín, qua đó hỗ trợ cho hoạt động đào tạo cũng như phục vụ việc đánh giá chất lượng và xếp hạng đại học sau này./.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017), *Thông tư số 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19 tháng 5 năm 2017, Quy định về kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học*.
- [2]. Hội đồng Giáo sư nhà nước (2020), *Quyết định số 18/QĐ-HDGSNN ngày 30/06/2020 Phê duyệt Danh mục tạp chí khoa học được tính điểm năm 2020*.
- [3]. Kim Huệ, Hồng Hà (2018), “Những kỹ năng cần có khi viết và đăng bài báo khoa học”, <https://www.tapchicongthuong.vn/bai-viet/nhung-ky-nang-can-co-khi-viet-va-dang-bai-bao-khoa-hoc-53475.htm>, ngày 25/05/2018.
- [4]. Dương Thị Thu Hương (2019), “Lựa chọn và công bố bài báo khoa học trên tạp chí quốc tế uy tín”, *Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông*, số tháng 11/2019.
- [5]. Như Thủy Nguyệt (2021), “Kinh nghiệm viết bài báo đăng tạp chí nghiên cứu khoa học”, *Tạp chí Văn hóa Phật giáo số 359*, tháng 01/2021.
- [6]. Thủ tướng Chính phủ (2018), Quyết định số 37/2018/QĐ-TTg ngày 31/08/2018 Quy định tiêu chuẩn, thủ tục xét công nhận đạt tiêu chuẩn và bổ nhiệm chức danh giáo sư, phó giáo sư; thủ tục xét hủy bỏ công nhận chức danh và miễn nhiệm chức danh giáo sư, phó giáo sư, khoản 3, Điều 2.
- [7]. Nguyễn Văn Tuấn (2018), “Công trình nghiên cứu được tạp chí quốc tế kiểm duyệt thế nào?”, <http://tapchikhxh.vass.gov.vn/cong-trinh-nghien-cuu-duoc-tap-chi-quoc-te-kiem-duyet-the-nao-n50132.html>, ngày 29/03/2018.
- [8]. <http://hvcsnd.edu.vn/nghien-cuu-trao-doi/the-nao-la-mot-bai-bao-khoa-hoc-4241>, ngày 10/9/2018./.